

КОМПОНЕНТЪТ „СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНТНОСТ“ В УЧЕБНИТЕ ПРОГРАМИ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ЗА ОБУЧЕНИЕТО, ОРГАНИЗИРАНО В ЧУЖБИНА

Илияна Димитрова

Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“

iliyana.dimitrova@ts.uni-vt.bg

Резюме. В статията се разглежда същността на понятието „социокултурна компетентност“ в процеса на усвояването на втори език. Фокусът е поставен върху учебните програми по български език за обучението, организирано в чужбина, и по-специално върху частта им, посветена на придобиването на знания, умения и отношения, свързани със социокултурната компетентност. Коментира се взаимовръзката на изброените в програмите умения с понятието „социокултурна компетентност“, като по този начин изследването се стреми да разкрие значението на този аспект в процеса на ефективното усвояване на българския език в чуждоезикова среда.

Ключови думи: *социокултурна компетентност, българският език в чуждоезикова среда, учебна програма по български език*

Социокултурната компетентност е важен елемент на комуникативната компетентност в процеса на чуждоезиковото обучение. Усвоената лексика и граматика са недостатъчни, за да се осъществи адекватно общуване с представителите на дадена лингвокултурна общност, чийто език изучаваме като втори. Необходимо е, наред с лексиката и граматиката, да бъдат усвоени и социокултурни знания, за да може и комуникацията да бъде ефективна. Общата европейска езикова рамка също обръща специално внимание на социокултурната компетентност – отбелязва се, че това е важна компетентност, тъй като може да бъде изкривена от стереотипи (ОЕЕР / OEER 2001: 128).

Компонентът „социокултурна компетентност“ присъства във всички учебни програми по български език за обучението, организирано в чужбина – от I до XII клас. Учебните програми са публикувани на уебсайта на МОН в периода 2017 – 2021 г. заедно с методическо ръководство за работа с тях. В методическото ръководство се разграничават два модула – „Български език“ и „Български език като втори език“. Разяснява се, че такова диференциране е необходимо, тъй като са налице две различни ситуации, в които се преподава българският език. От една страна, „обучението по български език като първи език е предмет на програмите по тази учебна дисциплина в училищата в България“, а от друга страна, преподаване на българския език, съобразено с принципите на чуждоезиковото обучение (модул „Български език като втори език“), имаме например в случаите, когато обучението се осъществява в българските неделни училища зад граница, където децата не владеят езика. В методическото ръководство също така се коментира и необходимостта от нови учебни помагала, които да могат адекватно да отговорят на нуждите на усвояването на българския език в чуждоезикова среда (Халачева, Дабчева-Германова / Halacheva, Dabcheva-Germanova).

Ето защо смисълът на понятието „социокултурна компетентност“ трябва да бъде ясно и прецизно интерпретиран в административните документи, свързани с образованието. Тези документи задават рамката на по-нататъшното изготвяне на всички учебници и учебни помагала и пособия. Значимостта на социокултурната компетентност като една от основните компетентности в учебните програми по български език за обучението, организирано в чужбина, е и причината това понятие да бъде във фокуса на настоящото изследване. Целта е тук да разгледаме същността на социокултурната компетентност в обучението по български език като втори¹ (чужд), а също така да проследим

¹ В настоящото изследване използваме приетия в психолингвистиката научен термин „втори език“ вм. общоизвестния „чужд език“ (вж. по-подр. Шопов / Shopov 2012: 23 – 24; Колева-Златева / Koleva-Zlateva 2014; Колева-Златева / Koleva-Zlateva 2016; Колева-Златева / Koleva-Zlateva 2018).

и обвързаността на тази компетентност със знанията и уменията, отбелязани в учебните програми по български език за обучението, организирано в чужбина.

Преди да разгледаме същността на понятието „социокултурна компетентност“, трябва да отбележим, че в програмите това понятие (като че ли) се разглежда общо и за двата модула, упоменати в методическото ръководство – модул „Български език“ и модул „Български език като втори език“. Нещо повече – знанията, уменията и отношенията, които са свързани със социокултурната компетентност в програмата по български език за обучението, организирано в чужбина, са идентични със знанията, уменията и отношенията, които са свързани със социокултурната компетентност в програмата по български език за обучението, организирано в България. С други думи, липсва диференциране на това понятие за специфичните нужди на изучаващите български език деца у нас и в чужбина.

Този факт сам по себе си е тревожен и не би трябвало да се допуска поради няколко причини: първо, целите на обучението по български език (включително относно социокултурната компетентност) са различни за децата в България и за децата в чужбина (децата в България се социализират, „потопени“ в българската култура, децата в чужбина нямат или имат ограничен контакт с българската култура, което налага и по-широко, по-детайлно формиран социокултурен компонент). Второ, за децата в чужбина българският език (освен средство за комуникация) е средство за запазване на връзката им с българското културно наследство и национална идентичност. Чрез българския език те усъвършенстват и уменията си за интеркултурна комуникация в глобализиращия се свят. Трето, контекстуалната адаптация също не е маловажна. Учебниците, учебните помагала и пособия трябва да представят социокултурната информация за българската лингвокултура по един релевантен и интересен начин, начин, който едновременно да подчертае и открий българската (от местната) култура, но и да обърне внимание на универсалните човешки ценности.

Общата европейска езикова рамка най-общо определя социокултурните знания като знания за „обществото и културата на общността или общностите, в които се говори даден език“ (ОЕЕР / OEER 2001: 138). Посочват се и конкретните области, в които бихме могли да търсим културните специфики за дадена лингвокултурна общност. Това са: 1. всекидневен живот, напр. храни и напитки, хранене, поведение при хранене, празници, работно време, развлечения и др.); 2. условия на живот, напр. жилищен стандарт, жилищни условия и др.; 3. междупличностни отношения, напр. социална структура и отношения между социалните групи/класи, отношения между половете и поколенията и др.; 4. ценности, убеждения и нагласи във връзка с фактори като: традиция и социални промени, малцинства, национална идентичност, религия и т.н.; 5. език на тялото – включват се паралингвистичните средства на невербалното общуване (жестове, мимики, използване на звукоподражателни средства и т.н.); 6. норми на поведение в обществото, свързани например с гостопримство, облекло, сбогуване, точност и др.; 7. ритуално поведение в области като: религиозни практики и ритуали, раждане, сватба, чествания и др. (подч. – мое: И. Д.) (ОЕЕР / OEER 2001: 112, 128 – 129). Към този списък на социокултурни знания Ж. Колева-Златева добавя и „героите – реални и измислени, които дадена култура смята за образци на поведение“ (Колева-Златева / Koleva-Zlateva 2007: 98).

Общата европейска езикова рамка ясно очертава конкретните области на културни специфики за дадена лингвокултурна общност, а също така в синтезиран вид посочва, че социокултурните знания са знания за обществото и културата на това общество. С други думи, за да могат учениците в българските неделни училища в чужбина да изградят едно по-функционално и по-независимо използване на българския език, наред с усвоената лексика и граматика, е необходимо усвояване и на социокултурни знания, свързани, най-общо казано, с българската култура.

Въпросът за културата на дадена общност е предмет на изследване от немалко науки – културната антропология, социологията, етнологията, интеркултурната комуникация, лингвокултурологията, етнолингвистиката, когнитивните науки и т.н. Изследователите на културните измерения се обединяват около схващането, че културата притежава две направления – холандският социален антрополог Х. Хофстеде ги нарича „култура едно“ и „култура две“ (Хофстеде / Hofstede 2001: 5).

Първото направление („култура едно“ по Хофстеде) се свързва с материалното, външното, онава, което е видимо проявление на културата – изкуството, литературата, архитектурата, материални артефакти, образование, облекло, занаяти, обреди, ритуали, фолклор, храмове, реликви, кулинарни традиции и т.н. За външното проявление на културата Хофстеде обобщава, че това всъщност е „култура в тесния смисъл на думата“ – това са резултатите от цивилизационните процеси, „проду-

ктите“ от „рафинирания“ човешки ум (Хофстеде / Hofstede 2001: 5). Материалното проявление на културата би могло да се опише, за него би могло да се разкаже. Именно по този начин присъства и информацията относно видимото проявление на културата в учебниците и учебните помагала и пособия – тя е предимно експлицитно представена, дескриптивно въведена.

Второто направление се свързва с менталното, вътрешното проявление на културата, с „колективното програмиране на ума“ (Хофстеде / Hofstede 2001: 6) – норми, ценности, морал, манталитет, начин на мислене, етика, вярвания и т.н. Хофстеде разяснява, че в социалната антропология „култура две“ е широко понятие, което се занимава с основните човешки процеси (Хофстеде / Hofstede 2001: 5 – 6). Това са не само дейностите, които усъвършенстват ума, а и обикновените неща от ежедневието – поздравяването, храненето, начина на изразяване на чувствата, поддържането на телесна хигиена и на определена физическа дистанция спрямо околните (Хофстеде / Hofstede 2001: 6). Менталното проявление на културата е колективен феномен, явление, споделено от мнозинството представители на дадена лингвокултурна общност. Социалните антрополози отбелязват, че тази всеобхватност и споделеност на „култура две“ не се основава на генетично унаследяване от представителите на дадена лингвокултурна общност, а напротив – тя произтича от социалната среда и затова се придобива, а не се наследява (Хофстеде / Hofstede 2001: 6). Именно „култура две“ различава членовете на една група от друга (Хофстеде / Hofstede 2001: 6).

Ако информацията в учебниците и учебните помагала е свързана с менталното измерение на културата, тя (тази информация) би трябвало да бъде доказана. Твърденията за особеностите в мисленето и манталитета на представителите на дадена лингвокултурна общност трябва да бъдат аргументирани или с помощта езика – чрез акцент върху езиковата картина на света, или посредством методите на други науки от антропоцентричната изследователска парадигма. Менталните измерения на културата не бива да се описват. Ако те бъдат представени дескриптивно, това крие опасност твърдението за една или друга култура да бъде представено субективно и в крайна сметка, изкривено от стереотип.

На базата на всичко казано дотук бихме могли да обобщим, че социокултурната компетентност в процеса на усвояване на втори език представлява съвкупност от редица умения, които преминават отвъд езиковата компетентност. В конкретния случай тези умения включват знания, разбиране и ориентиране в културните и социалните измерения на българския език.

Тоест за компонента „социокултурна компетентност“ в учебните програми по български език за обучението, организирано в чужбина, бихме могли да очакваме, че от учениците (съобразено с тяхното ниво на овладяване на езика, разбира се) ще се изискват умения и способности, засягащи например следните аспекти: 1) владеене на българския речев етикет – нюансите на поздрав, обръщения, изразяване на благодарност, изрази на вежливост, учтивост; 2) разбиране на езика на тялото и невербалните знаци – жестове, мимики, изражения на лицето и тялото; 3) умение езикът да се използва в различни условия, в различни обществени среди и комуникативни ситуации; 3) умения речта да се адаптира спрямо регистъра на речта – обучаемите да приспособяват речта си към официалното и неофициалното общуване например; 4) проява на културна чувствителност в процеса на комуникация – учениците да имат знания за това кои теми са неподходящи или болезнени за представителите на българската лингвокултура, кои са все още табу и кои теми, ако има такива, е необходимо да се избягват в процеса на общуване; 5) знания за ценностната система на представителите на българската лингвокултурна общност; 6) умения да се прави критичен анализ и да се тълкуват устни и писмени текстове на български език с оглед на техния културен контекст; 7) да се разпознават културните препратки и закодираните културни кодове в езика; 8) знания за българската езикова картина на света; 9) осъзнатост към културните различия и умения да се общува ефективно с хора от различен културен произход, от различни културни среди; 10) разбиране на културното многообразие и проява на емпатия и непредубеденост.

Предложеното описание с уменията, свързани със социокултурната компетентност в процеса на овладяване на българския език в чуждоезикова среда, е примерно. Това описание в никакъв случай не претендира за пълнота и изчерпателност. Съдържанието му може да се допълва, разширява, обогатява и задълбочено да се прецизира. Целта му в настоящото изследване е да хвърли известна доза светлина по въпроса за това как би могла да изглежда връзката между понятието „социокултурна компетентност“ и практическите умения и способности, които се очаква да притежават учениците, които изучават български език в чуждоезикова среда.

В учебните програми по български език за 1. – 4. клас за обучението, организирано в чужбина, в графата „социокултурна компетентност (знания, умения, отношения)“ са отбелязани три умения, които според нас адекватно кореспондират със същността на самото понятие „социокултурна компетентност“ (по една за I, III и IV клас): „Съставя в устен вид благопожелания, свързани с празничния календар на българския народ“ (УП по БЕЛ, 1. кл.); „Открива основни белези на своята национална идентичност в самостоятелно прочетени литературни и фолклорни произведения“ (УП по БЕЛ, 3. кл.) и „Открива белези на културната различност в изучавани литературни произведения“ (УП по БЕЛ, 4. кл.).

Останалите умения, свързани със социокултурната компетентност в посочените програми за начален етап на обучение, според нас са нерелевантни на самото понятие „социокултурна компетентност“, от което би трябвало да бъдат обусловени. Изброените в програмата знания, умения и отношения, като „Ориентира се в съдържанието на изучаваното литературно или фолклорно произведение“, „Споделя прочетеното от детски списания, детски енциклопедии, достъпна информация от интернет“ (УП по БЕЛ, 1. кл.); „Чете правилно, разбира прочетеното и използва подходяща интонация при изучаването на български произведения (народна песен, приказка, стихотворение, басня)“, „Чете с разбиране текст от хартиена страница и дисплей“ (УП по БЕЛ, 2. кл.); „Разбира прочетеното от детски списания, енциклопедии, достъпна информация от интернет“, „Интерпретира текста на литературни и фолклорни произведения чрез участие в екипна дейност на игрови и сценични форми“ (УП по БЕЛ, 3. кл.); „Съставя писмен текст с помощта на словесна или визуална опора във връзка с изучавано литературно или фолклорно произведение“ (УП по БЕЛ, 3. кл.), не кореспондират със същността на социокултурната компетентност.

В учебните програми по български език за 5. – 7. клас за обучението, организирано в чужбина, са отбелязани отново три умения, свързани с разбирането за социокултурна компетентност: „Разбира зависимостта на езиковите средства от речевата ситуация и ги използва в съответствие с нея“ (УП по БЕЛ, 5. и 7. кл.); „Разпознава особеностите на официалното и на неофициалното общуване. Владее речевия етикет при публично общуване“ (УП по БЕЛ, 5. кл.).

За останалите знания, умения и отношения, изброени в програмите за прогимназиален етап на обучение, трудно би могла да се открие корелация между тяхното съдържание и същността на понятието „социокултурна компетентност“, от което те (би трябвало да) са обусловени – срв. „Задава въпроси и дава отговори по поставена от него или по избрана от друг тема“ (УП по БЕЛ, 5. кл.); „Търси, извлича, подбира и използва информация от различни научни текстове и от различни информационни източници за решаване на комуникативни задачи. Задава въпроси и дава отговори на поставени въпроси. Изразява твърдения и се аргументира. Разбира инструкции и работи по зададен модел в училищна и в извънучилищна среда“ (УП по БЕЛ, 6. кл.); „Разпознава текстовете според сферата на общуване. Търси, извлича и подбира информация от различни видове текст и от различни информационни източници. Използва информацията за решаване на определени комуникативни задачи. Задава въпроси и дава отговори по поставена от друг или по избрана от него тема. Изразява твърдения и се аргументира. Разбира инструкции и работи по зададен модел в училищна и в извънучилищна среда“ (УП по БЕЛ, 7. кл.).

Свързаните със социокултурната компетентност знания, умения и отношения в програмите по български език за гимназиалния етап на обучение (8. – 12. кл.) в голяма степен са идентични едни с други. Изброените умения, обусловени от социокултурната компетентност, отново са три: „Разбира отношението между речево поведение и особеностите на конкретната комуникативна ситуация“ (УП по БЕЛ, 8., 9. и 10. кл.); „Съобразява езиковия си изказ с различни типове ситуации в социокултурните сфери“ (УП по БЕЛ, 11. и 12. кл.) и „Оценява идеи, тези и аргументи съобразно своя опит и спрямо познанията, които има за гражданското общество“ (УП по БЕЛ, 11. и 12. кл.).

За останалите умения, знания и отношения, описани в програмите по български език за гимназиалния етап на образование за обучението, организирано в чужбина, трудно би могло да се твърди, че се асоциират със социокултурната компетентност – срв. „Разграничава видовете функционални стилове (разговорен, художествен)“ (УП по БЕЛ, 8. кл.); „Разграничава видовете функционални стилове (научен, официално-делови, публицистичен)“ (УП по БЕЛ, 9. кл.); „Разграничава видовете функционални стилове“ (УП по БЕЛ, 10. кл.); „Оценява идеи, тези и аргументи съобразно своя опит“ (УП по БЕЛ, 8., 9. и 10. кл.); „Търси, извлича, обработва и използва информация от различни информационни източници за решаване на комуникативни задачи“ (УП по БЕЛ, 8., 9. и 10. кл.); „Търси, анализира и

синтезира информация от различни информационни източници, обработва я и я използва за решаване на комуникативни задачи“ (УП по БЕЛ, 11. и 12. кл.); „Представя различни видове информация по зададени параметри“ (УП по БЕЛ, 8., 9. и 10. кл.); „Подбира самостоятелно начините за успешно публично представяне на различни видове информация“ (УП по БЕЛ, 11. и 12. кл.).

Нивата на владеене на българския език (по ОЕЕР) в гимназиалния етап на образование, както се отбелязва и в самите програми, са различни – от В1 в 8. клас до С1 в 12. клас. Трябва да се отбележи, че приблизителната еднаквост, това дублиране на знанията и уменията в тези програми (8. – 12. клас) лишава процеса на придобиване на социокултурна компетентност от развитие и дълбочина. Както е известно, с всяко следващо ниво на усвояване на втория език се увеличава и сложността в граматично и лексикално отношение. Социокултурната компетентност също би следвало да бъде в хармония с това езиково развитие. В по-високите нива на владеене на езика, като В2 и С1, социокултурната компетентност би следвало да бъде свързана с по-висока степен на културна чувствителност – разбиране на идиоми, фразеологизми, пословици, поговорки, конотативни значения, а също и на значения, които са закодирани или имплицитно представени в различни изрази, лексеми и устойчиви словосъчетания, т.е. знания за езиковата картина на света. Разбирането на хумора на представителите на дадена лингвокултурна общност също е аспект на социокултурната компетентност, който се усвоява в по-високите нива в чуждоезиковото обучение. С други думи, езиковата сложност (усложненост) и социокултурното познание са правопрпорционални величини, чието усвояване в еднаква степен спомага за функционалното използване на езика.

В заключение бихме могли да обобщим, че правилното интерпретиране и разбиране на понятието „социокултурна компетентност“ е от съществено значение за усвояването на българския език в чуждоезикова среда. Необходимо е неговото детайлно и задълбочено познаване, за да се гарантира максимално ясното му и точно използване в основополагащата учебно-методическа документация. Осъзнаването на социокултурната компетентност като способност за разбиране на социалните и културните аспекти на българския език отвъд езикоусвояването до голяма степен може да благоприятства формирането на национална идентичност у децата, изучаващи езика зад граница.

Цитирана литература / References

- Колева-Златева 2007: Колева-Златева, Ж. Социокултурната информация в учебниците по български език като чужд – *A bulgarisztika ma. Érdmények és távlatok. Opera Slavica Budapestinensia. Symposia Slavica*, Budapest, с. 97 – 105. (Koleva-Zlateva 2007: Koleva-Zlateva, Zh. Sotsiokulturnata informatsiya v ucbebnitsite po balgarski ezik kato chuzhd. – *A bulgarisztika ma. Érdmények és távlatok. Opera Slavica Budapestinensia. Symposia Slavica*. Budapest, pp. 97 – 105.)
- Колева-Златева 2014: Колева-Златева, Ж. Актуални задачи пред преподаването на българския като втори език. – В: *Предизвикателствата на XXI век за развиване на комуникативната компетентност за професионални цели*. Варна: Стено, с. 64 – 70. (Koleva-Zlateva. Zh. Aktualni zadachi pred prepodavaneto na balgarskiya kato втори език. – In: *Predizvikatelstvata na XXI vek za razvivane na komunikativnata kompetentnost za profesionalni tseli*. Varna: Steno, pp. 64 – 70.)
- Колева-Златева 2016: Колева-Златева, Ж. Типология на преподаването на българския език в психолингвистична перспектива – проблеми, нерешени въпроси, последици. – В: Krejčová, E., P. Krejčí (ред.). *Výuka jehoslovanských jazyků a literatur v dnešní Evropě III*. Brno: Ústav slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, с. 105 – 115. (Koleva-Zlateva, Zh. Tipologiya na prepodavaneto na balgarskiya ezik v psiholingvistichna perspektiva – problemi, neresheni vaprosi, posleditsi. – In: Krejčová, E., P. Krejčí (ред.). *Výuka jehoslovanských jazyků a literatur v dnešní Evropě III*. Brno: Ústav slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, pp. 105 – 115.)
- Колева-Златева 2018: Колева-Златева, Ж. Към въпроса за стандартизацията на обучението по български език като втори. – *Orbis linguarum*, vol. 16, issue 1, с. 59 – 66. (Koleva-Zlateva, Zh. Kam vaprosa za standartizatsiyata na obuchenieto po balgarski ezik kato втори. – *Orbis linguarum*, vol. 16, issue 1, pp. 59 – 66.)
- ОЕЕР 2001: *Обща европейска езикова рамка: учене, преподаване, оценяване*. Варна: Релакса. (OEER 2001: *Obshta evropeyska ezikova ramka: uchene, prepodavane, otsenyavane*. Varna: Relaksa.)
- УП по БЕЛ, 1. кл. < <https://web.mon.bg/bg/2082> > [09.01.2024] (UP po BEL, 1. kl. <<https://web.mon.bg/bg/2082>> [09.01.2024].)
- УП по БЕЛ, 2. кл. < <https://web.mon.bg/bg/2082> > [09.01.2024] (UP po BEL, 2. kl. <<https://web.mon.bg/bg/2082>> [09.01.2024].)
- УП по БЕЛ, 3. кл. < <https://web.mon.bg/bg/2124> > [09.01.2024] (UP po BEL, 3. kl. <<https://web.mon.bg/bg/2124>> [09.01.2024].)

- УП по БЕЛ, 4. кл. < <https://web.mon.bg/bg/2240> > [09.01.2024] (UP po BEL, 4. kl. <<https://web.mon.bg/bg/2240>> [09.01.2024].)
- УП по БЕЛ, 5. кл. < <https://web.mon.bg/bg/2082> > [09.01.2024] (UP po BEL, 5. kl. <<https://web.mon.bg/bg/2082>> [09.01.2024].)
- УП по БЕЛ, 6. кл. < <https://web.mon.bg/bg/2082> > [09.01.2024] (UP po BEL, 6. kl. <<https://web.mon.bg/bg/2082>> [09.01.2024].)
- УП по БЕЛ, 7. кл. < <https://web.mon.bg/bg/2124> > [09.01.2024] (UP po BEL, 7. kl. <<https://web.mon.bg/bg/2124>> [09.01.2024].)
- УП по БЕЛ, 8. кл. < <https://web.mon.bg/bg/2082> > [09.01.2024] (UP po BEL, 8. kl. <<https://web.mon.bg/bg/2082>> [09.01.2024].)
- УП по БЕЛ, 9. кл. < <https://web.mon.bg/bg/2124> > [09.01.2024] (UP po BEL, 9. kl. <<https://web.mon.bg/bg/2124>> [09.01.2024].)
- УП по БЕЛ, 10. кл. < <https://web.mon.bg/bg/2240> > [09.01.2024] (UP po BEL, 10. kl. < <https://web.mon.bg/bg/2240> > [09.01.2024].)
- УП по БЕЛ, 11. кл. < <https://web.mon.bg/bg/100881> > [09.01.2024] (UP po BEL, 11. kl. < <https://web.mon.bg/bg/100881> > [09.01.2024].)
- УП по БЕЛ, 12. кл. < <https://web.mon.bg/bg/100760> > [09.01.2024] (UP po BEL, 12. kl. < <https://web.mon.bg/bg/100760> > [09.01.2024].)
- Халачева, Дабчева-Германова: Халачева, С., Й. Дабчева-Германова. *Методическо ръководство за работа с учебни програми по български език и литература, компонент „Български език“, за обучението, организирано в чужбина.* <<https://web.mon.bg/bg/100760>> [05.01.2024]. (Halacheva, S., Y. Dabcheva-Germanova. *Metodicheskoto rakovodstvo za rabota s uchebni programi po balgarski ezik i literatura, komponent „Balgarski ezik“, za obuchenieto, organizirano v chuzhbina.* <<https://web.mon.bg/bg/100760>> [05.01.2024].)
- Хофстеде 2001: Хофстеде, Х. *Култури и организации: Софтуер на ума.* София: „Класика и стил“ ООД. (Hofstede, H. *Kulturi i organizatsii: Softuer na uma.* Sofia: „Klasika i stil“ OOD.)
- Шопов 2012: Шопов, Т. *И даде човекът имена. Увод в педагогическата психология.* София: УИ „Св. Кл. Охридски“. (Shopov, T. *I dade chovekat imena. Uvod v pedagogicheskata psiholingvistika.* Sofia: UI „Sv. Kl. Ohridski“.)

THE SOCIOCULTURAL COMPETENCE COMPONENT IN BULGARIAN LANGUAGE CURRICULUM FOR TRAINING ORGANISED ABROAD

Iliyana Dimitrova

St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo

iliyana.dimitrova@ts.uni-vt.bg

Abstract. The article examines the importance of sociocultural competence in the process of learning a second language. It focuses on educational programs in Bulgarian for study abroad, specifically on sections dedicated to acquiring knowledge, skills, and attitudes related to sociocultural competence. It comments on the interplay between the skills developed in these programs and the concept of sociocultural competence, aiming to highlight the importance of this aspect in the effective learning of Bulgarian in a foreign academic environment.

Keywords: *sociocultural competence, Bulgarian language abroad, Bulgarian as a second language; curriculum*

Iliyana Dimitrova
St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo
Faculty of Modern Languages
Department of Modern Bulgarian Language
2 Teodosii Tarnovski Str.
Veliko Tarnovo 5003
Bulgaria

<https://doi.org/10.7546/ConfIBL2024.28>